

Den faderlige Haand som fører det
Riis, som resser de elskelige Børn.

Universitetsbiblioteket

Brosing Box 28

3

en Tale

paa 5te Søndag i Faste i Korskirken

vid

J. N. Brun.

2.5 HIGHWAY TUNNELS AND
ROADS WITHIN CHINA AND

110310

麥克勞德著
麥克勞德著

510745

indgå i gud

Esaiæ 43 Cap. 1—3.

Men nu siger HÆRREN, som støbte dig
Jacob, han, som dannede dig ISRAEL!
frygt ikke! thi jeg forløser dig; jeg
kalder dig ved Navn: Du er min!
Naar du gaaer igennem Vandene, da
er jeg hos dig, og igennem Floderne,
da skulle de ikke overslytte dig; og naar
du gaaer igennem Ilden, skal du ikke
forbrændes, og Euen skal ikke fortære
dig; thi jeg HÆRREN er din GUD! jeg
ISRAELS Hellige er din Besvær.

Bøn for Prædiken.

Evige! urandsagelige Gud! forfærdelig i dine Domme! og i din Mistundhed faderlig! Uden du bevogter Staden, vaage Vægterne forgivernes. Du som nedbryder de Mægtiges Paladser og grundfæster den svage Hytte! Udræk dit Freds-Zepter over din Arv, og lad dit Folk boe tryggelig under dine Vingers Skygge! Ædmyg os alle, baade Høye og Lave, under din vældige Haand, at du kan ophøye os igien i sin Tid. Du bød det, og Luen blev et Riis i din Haand; Du bød atter, og Riiset blev brudt, og Luen dæmpet. Hørre vor Gud! forharme dig over os, og vær vor Tilflugt og Styrke paa enhver Nødens Dag! Velsigne Kongen og hans Huus, Landet og hans Folk. Lad prøvet Guld komme ud af enhver straffende Ild, vore Hierter dannes ved enhver Modgangs Prøve! Før os giennem Ilden og Vandet, men udfør os dog til at vederqvæges, men vederqvæg os dog med din faderlige Mistundhed, at dit allerhelligste Navn maae prises, og din Ere boe iblandt os. Amen.

Hører Riset oa den som harer bestillet det! Denne frygtelige Advarsel til Guds Folk læse vi Michæ 6, 9. Og vi have Grund, at tage det til Hierte. Den Gud, som taler Fred til os i sic Ord, og vi hore ikke, den Gud som lader os boe trhyg- geligen, og vi takke ikke, nedes siundom at tale med Gierninger, at fordrive Sovn med straffenude Haand, at opgløde folde Hierter ved een eller anden Vredes Ild. Hører Riset! siger Propheten; ja saa vil det være, naar du ikke hører Ordet; Saa maa Faderen handle med sin efterladne Son; Riset hører med til den faderlige Opdragelse. Lykkelig endda den Son, som blot hører Riset, uden endnu selv at føle det; men kun da lykkelig, om han ogsaa med sin Siels heele Opmerksamhed herer det, om han tager det virkelig til Hierte. Er han ligegyldig, naar hans ældre og be- dre Broder resses, eller det som er endnu værre: kan han smilende beskue Broderens Kesselse, saa er han ikke det gode Barn, saa moednes han selv til en Straf, mindre faderlig, meere stræng, end den, hvortil han kun var et leßindigt Bidne. Hører Riset! siger Propheten, og hvad skal det lære os at spørge om, at leede efter? Ikke efter den ressede Broders Vrede, ik- ke efter Materie til strænge Domme, ikke efter Steene at lægge paa den trykkende Vrde; dette er mindre end broderligt, men alt for sædvanligt dog desværre! Vi hørde ofte disse andægtige, men phariseiske Suk- ke: "Ach! Ja! det kunde ikke andet være, der her- seede saa mange Laster i dette Huus, i denne Stad, i disse Riger, Straffen maatte engang komme, og

"dette er Hævnens Dag." Men vore egne Huuse,
 skulle de alle, eller de fleste, være saa reene Helligdom-
 me? Skulle ikke hist og her i en Afkrog findes et eller
 andet Uretfærdigheds Rov? et eller andet gyldent Kle-
 nodie, besmittet med Enkens Zaarer, som pantsatte det
 for halv Værd i Nodens sidste Stund? Eller skulle
 ikke et eller andet Værelse kunne vidne mod os om For-
 bryndelser, som hidtil vare begravne i Mørket? Kort:
 Hvo der er reen, kaste den første Steen, Joh. 8.
 Om alt saadant skulle vi ikke bekymre os; men naar
 vi here Riiset, kun spørge: hvo der har et bestil-
 let det? hvilken Haand der fører det? En veldig
 Haand, men en Faders Haand, en Haand, som har
 flere Riis end dette eene, og som kan anbringe ogsaa
 dette med endnu større Kraft, hvorom helst den vil.
 Hører du Riiset, saa giv nohe Agt paa, om du ikke kan
 opdage nogen Faderlighed midt i Straffen, nogen vel-
 gjorende Hensigt eller Virkning af den udsendte Pla-
 ge, nogen mægtig Grændse, sat i Misfundhed, for
 Den Dodelægelse, som ellers skulle grebet videre om sig!
 Og seer du dette, da lad milde Glædens Zaarer flyde,
 da tænk: Det var et Riis, men dog en Fader-Haand,
 som førte det. Selv den Rejsede maa kyssé Riiset, selv
 han må sige: Du tugtede mig vel, men du gav mig
 ikke i Døden, Ps. 118. Og hvo du da er, min Ven!
 som bestuer din Broders Vanhæld, og der opdager disse
 ret berlige Sinner, skulle du ikke ogsaa lade dig tugte
 ved det samme Riis? Skulde du ikke tænke: Til mig
 kan Neden og engang komme; maatte jeg da ogsaa
 kunne haabe faderlig Skaansel, maatte jeg til den En-
 de aldrig giøre mig mit Sonne-Navn uverdigt, maat-
 te jeg dannes alt meere og meere til det store Haab, at
 ogsaa jeg i Nodens Stund kunde vente Frelse fra Fa-
 des

deren. Saaledes, andægtige Tilhørere! ønskede jeg at stemme vore Tanker til at betragte Dagens Text, med saadanne Betragtninger at leede os hen til Afkken af hans Huus, som i den guddommelige Huusholdning er vor første Broder, og i den menneskelige Rigernes Fader. Hører Riiset, og hvo der haver hvillet det. I herde Texten, og I skulle høre dens Indhold at være:

Den faderlige Haand som fører det Riis, som resser de elskelige Børn.

Vi see her:

1) Børnene,

2) Riiset,

3) Den faderlige Haand.

i) Vi gisre mange unyttige Spørsmaale, naar Neden overgaaer andre, hvorledes de paaddroge sig den, hvorledes de kunde undgaaet den, hvad vi i deres Sted viue have giort, hvad vi ville giøre, om saadant rammede os, eller hvad vi ville giøre, at det ikke skulle ramme os nogensinde; Men eet Spørsmaal skulle vi giøre, og det turde være det vigtigste: Hvordan vi selv ville ønske os at være, naar noget saadant traf os, om vi da kunde regne os blandt Guds elskelige Børn, blandt guddommelige Forjøttelsers Arvinger, blandt dem, der kunde haabe med nogen Grund faderlig Skaansel midt i Straffen. Det er Mahleriet over saadanne Guds Yndlinge, som indeholdes i Textens første Deel, og som er den første Deel af min Tale. Saa heder det: Men nu siger HERREN, som stable dig Jacob, Han, som dannede dig Israel! Frygt ikke! thi jeg forleser dig; Jeg kalder dig ved

Navn: du er min. Her beskrives, synes mig,
 elskelige Born: a) Deres stolte Herkomst,
 b) Deres guddommelige Forædling, c)
 Deres velgrundede sonlige Tillid. a) Den
 stolte Herkomst nævnte jeg, endskient Mahleriet inde-
 holder intet mindre, end hvad der skulle være den men-
 neskelige Stolthed. Vor Herkomst overalt er hvad
 vi mindst raade for, mindst kunde bryste os af, og
 hvorfor vi desto meere have at takke Gud, om det var
 vor Tilsælde, at være fødte af verdige Fædre. Men
 den Herkomst kalder jeg stolt, som Gud erklærer for
 sin egen Gierning. Til et heelt Folk tales her i Folkets
 Stamnesaders Navn: Nu siger HErren, som
 skabte dig Jacob! En heller er det den almindelige
 Skabelse her tales om; thi i denne Meening, har den
 samme, som skabte Jacob, ogsaa skabt Asur og Mo-
 ab, Amalek og Pharaos, og da var intet sagt med disse
 Ord. Men her sigtes til Jacob, som et særligt, selv-
 stændigt og uafhængigt Folk betragtet, og dette var
 Guds Gierning; ja meere: Guds Skabning, hans eget
 Værk: I Folkeformættelsen i Gosen var hans
 Belsignelse kendetegnet, over imod Slaveriets naturlige
 Virkning. I Deres Udførelse af Egypten var
 hans Magtes Arm frugtfulg, trodsende menneskelig
 Overmagt og selve Elementernes sædvanlige Lsb.
 I Statsindretningen var guddommelig Viisdom
 den lovgivende Magt, og det er Guds Bespottelse, at
 tillægge Mosen større Deel deri, end den han tildearer
 sig selv. Jacob var blevet til et Folk, ikke ved Ero-
 bring, ikke ved spidsfindig Politik, ikke ved nogen So-
 lon eller nogen Eneurges; men Gud skabte Jacob i
 Orken ved Mosen, og siden, omendskjent han ikke
 skabte

Skabte det Land, hvor de skulle boe, saa lod han dog
 sin Frygt gaae frem for dem, og stridbare Folk og faste
 Muure falde, som ved guddoms Styrke. Slike stede
 ikke i vore Dage; men endnu til et Folk fremfor til et
 andet kan det heede: **Iesu** **Skabte** **Dig**. Solkestyrere
 kunne ikke alle roese sig af lige stolt Herkomst. Har
 den hemmelige Gift, eller den kisbte Dolk, eller aaben-
 bare vebnet Bold gjort Throne leedig for en nye herskende
 Familie, i Sandhed det er ikke Guds Skabning.
 Og det Vanheds, som rammer den lykkelige Tyran
 eller den mørke rænkesulde Politikker, det kalder man
 ikke et Riis, men en velfortient Hævn fra den fortør-
 nede Retfærdigheds veldige Haand. Hvad man da og
 er bleven til i Verden, saa er det en Trost at tænke
 paa, at man er det med Rette, og at man har Gud
 alleene dersor at give Eren. Men Texten gaaer
 videre, den nævner b) **De elskelige Børns**
guddommelige Forædling. Han, heeder det,
 som dannede dig, **Israel!** Dannelsen er Guds
 Maades Gierning, den virker paa alle i Guds Kirke,
 men udretter ikke det samme hos alle, intet hos dem,
 som modvilligen forkaste den. Hvad Paulus siger,
 maa enhver af Guds elskelige Børn sige ham efter: Af
 Guds Maade er jeg det jeg er, og hans Maade,
 som var uddeelt til mig, haver ikke været for-
 givernes, i Cor. 15. Vi maa prale af vor Cultur,
 vor Oplysning, vor Opdragelse, saa meget vi ville;
 den sande Hierternes Forædling frembringes ved en
 højere Haand, ved Guds Ords Kraft, ved hans Aands
 og Maades Virkning; thi vi ere hans Gierning,
 skabte i Jesu Christo til gode Gierninger, Eph.
 2, 10. Overgiv dit Hierde, min Ven! til ham, som
 ene kan danne det, som leveret i Pottemagerens Haand,

og da, først da kan du blive et Eres Karr. Men
 hvorledes forstaaer jeg dette? Havde Gud nogen Tid
 den Glæde af dette sit Folk, at han kunde sige om dem
 alle, eller vel endog kun om de fleste: Jeg danne-
 de dig Israel? Nej, Andægtige! hvor disse to Bes-
 nevnelses, Jacob og Israel staar saaledes sammen,
 bemærke de ikke gældte det samme; Da er Jacob et
 Folke-Navn, men Israel de Edles Navn blandt
 Folket. Jacob selv sif ikke det Navn Israel, førend han i
 Kampen med Gud var dannet forædlet; altsaa ind-
 skrækkes Antallet ved det sidste Udtryk. Det Israel
 Gud havde dannet, var kun en Deel af det Folk Ja-
 cob, som var hans Skabning, den usynlige sande
 Kirke midt i den stærre udvortes synlige, den lille Hjord
 midt i den store; Deraf Paulus: Ikke alle de, som
 ere af Israel, ere Israel — Ikke alle, som ere
 Børn efter Riødet, ere Guds Børn, men For-
 jættelsens Børn regnes til Sæden, Rom. 9, 6—8.
 Ja! kun disse ved Maadens Haand forædlede ere
Guds Elskelige, Hellige og Udvælgte, kun
 dem tilhører Forjættelsen, kun c) **Deres sønlige**
Tilliid er vel grundet, kun til dem siger Texten:
Frygt ikke! thi jeg forløser dig; **Jeg kalder**
 dia ved Navn: du er min. Det er Tillid, sønlig
 Tillid, som indgives Guds elskelige Børn ved dette
 Guddoms Ord: **Frygt ikke!** I Menneskets Mund
 et tomt Ord, i den Letsindiges Mund ofte et formaste-
 ligt Ord, det bliver enten uden Virkning, eller det
 virker Sikkerhed, Dumdristighed. Men dersom den
 Evige intaler dette Ord i bævende Bryst: **Frygt**
ikke! saa er Freden der, om og Stridens Farer true;
 saa er et Havblik udbredet i Sielen, medens Stormene
 rase

vase uden om. Virkningen af Ordet bliver, ikke trods
 sende Kiempemod, men stille sonlig Tillid, denne saa
 Tanke: Ogsaa af denne Dio d' Skal min Faders Haand
 redde mig, og vel er den grundet denne Tanke, denne
 Tillid; den grunder sig paa Faderens Magt og
 Visdom og Kierlighed. Magten udtrykkes i dette
 Øfste: Jeg forloser dig; Jeg er din Løser,
 din Hævner, din Besvrier. Var det fra Trældom,
 saa haard som den i Egypten, du saae, jeg kunde
 udfrie dig; kommer du i et babylonisk Fængsel, du
 skal erfare, at jeg kan løse dine Baand, og er der et
 Tilfælde endnu haardere, hvor Sielenes Forløs-
 ning kostede saa meget, at den maatte ophøre
 evindelig: Jeg har endnu den tilstrekkelige Resepenge
 at give, ogsaa der kan jeg bevise Magt med mit
 Arm, ogsaa da i Tidens Hylde skal denne Lovsang
 legges i din Mund: Du haver besøgt og forløst
 dit Folk! Euc. 1. Kort: I alle Tilfælde til enhver
 Tid, er Jeg den, som forløser dig. Hertil kom-
 mer Viisdom: Jeg kalder dig ved Navn. Jeg
 kender dig personlig, ethvert Individuum i Verneflok-
 ken. Havde Kongerne paa Jorden denne Viisdom,
 kendte de enhver Retskaffen ved Navn, det er, per-
 sonlig, og enhver Nødslidende blandt disse, og deres
 Nød noye fuldkommen, da skulde det meest faderlige
 Regimenter endnu blive meere faderligt, og den sonlige
 Tillid hos deres Underhavende voxe til det Utroelige.
 Men Gud har denne Viisdom; Er du dannet ved
 hans Maades Haand, saa frygt ikke: Forladt af alle,
 ubekjent eller endog foragtet af Verden, er der een
 som lever og seer dig, som kalder dig ved Navn,
 kender dig personlig. Den sonlige Tillid hvile der-
 paa, da hviler den paa en Klippe. Guds faste Grund-
 vold

32

vold staer, siger Paulus, og haver denne Op-
skrift: **H**Erren kiender sine, 2 Tim. 2. Men
Fader-Kierlighed kroner alt. Dette er det store,
det største Ord: **D**U er min! den jeg skabte, jeg dan-
nede, jeg forleste, jeg kaldte ved Navn. O! Trost
over al Trost, naar du kan sige til din himmelske Fader
i den sonlige Tillids stærke Sprog: Jeg er heel og
holden din Skabning, alt hvad der er godt hos mig.
din Maades Gierning, jeg er den, du kiste dyre til
din Livegen, det nye Navn, det Sonne-Navn jeg bær,
det gav du mig; Jeg er gandske din, og hvo kan da
rive mig af din Haand? Du trykte mig til din Barm
med faderlige Arme, og sagde: Du er min! Thi kom-
me hvad komme vil, jeg frygter ikke; du er troefast,
du taaler ikke at see dig din Eyendom berovet. Saa
kunne Guds elskelige Børn tænke, og at være en med
i denne Flok, var hvad vi alle altid og allerhelst burde
vuske os; men at vi kunde lære at sætte ret Priis paa
denne Eilstand, maae Faderen stundom lade os 2) ha-
re Risset. Dette er min Tales, dette er Textens
anden Deel, og derom denne: **N**aar du gaaer i-
giennem Vandene — og igiennem Floderne—
igiennem Jiden og Euen. Jeg vil her først a)
fremsette Den rimelige Meening af disse Bil-
leder, b) og dernæst anvende Billederne selv til
min Hensigt. a) Phrophetens Meening er vist
nok her ikke egentlig Vand og Ilds Vaade; Og da
Vand og Ild ere saa forskellige Elementer, er det med
prophetisk Sprog overeenstemmende, derved at forstaae
Ulykker i Skaten og i Kirken. At mægtige Ry-
sler i det borgerlige, betegnes ved Vand og Floder,
bevises af mange Skrifstens Steder. Jeg vil kun an-
føre

føre eet af denne samme Prophete: Dersor see, saa
 skal Herren lade opkomme over dem Flodens de-
 mægtige og mange Vand, Kongen af Assyrien
 og al hans Hær og han skal komme op over alle
 hans Stromme, og gaae over alle hans Bred-
 de, og han skal fare frem i Juda, og overstille,
 og gaae over, indtil han nacer til Halsen, Es.
 8. 7, 8. Da her nævnes nu i Texten Vand, hvor-
 igiennem at vade, og Floder, som selv komme og o-
 versomme, saa kunne vi, om vi ville, derved forstaae
 indvortes borgerlige Uroligheder, og udvortes ødelegg-
 gende Krig. Men det være dermed som det vil, Guds
 Børn, fordi de ere Guds Børn, ophøre dersor ikke
 at være Borgere, hver af sin Stat paa Jorden, og
 naar Gud rugter en Stat, et Rige, med borgerlige
 Ødeleggelsers Riis, saa høre de det ikke allene, men
 føle det ogsaa, og føle det maaskee haardere end andre,
 fordi de ikke kunde tillade sig den Bold og Gruesom-
 hed, hvormed den frække Overtræder vender mangt et
 Sted bort fra sig. Den lange Fred og den endnu læn-
 gere Lyksalighed under en mild Regiering, lører os at
 forglemme dette Onde, som var det ikke til, som kun-
 de det aldrig raaue os. Nu, velan da! saa lader os
 dog i disse Liider høre Risset; det resser nu i stræn-
 geste Maade. Millioners Jammerklage raaber til os;
 Lande, som ere Paradiiser mod vore nogene Klipper,
 oversommes, legges øde. Stromme rinde af Vor-
 geres Blod, ubegravede Krigsmænd blive Aadsel for
 Ørne, medens vore Døde samles med Fred til sine Fæ-
 dre i den stille hæderlige Grav. Hører Risset og
 hvo der harer bestikket det! Det synes end yder-
 mere nu at føres af en fortsnet Haand. Lader os hø-
 re det, og yngle de Lidende, og takke den Fader, som
 hidtil

Hidtil saaer os, eller ville vi maaskee ogsaa, leede af
 gode Dage, og kaade under Fredens Skugge, plante
 os det fordomte Treæ, som bær den Kvist, der siden
 skulde hudslette vor Kng indtil Blodet, indtil Beene-
 ne. b) Ved Ild og Rue forstaaer den hellige Sanger
 endnu stængere Plager. Religions Kortfælger,
 saadanne, som Israel matte taale af Antiochus Epi-
 phanes, hvortil man formoder denne Spaadom sigter,
 saavel som dette Davids Udtynk: Du lod et Men-
 neske fare over vore Hoveder, vi ere komne i Il-
 den og Vandet, Ps. 66. Det er, vi leede baade i
 Kirken og Staten; Ikke at tale om disse Petri mørke-
 lige Ord: Eders Troes Prøve er meget dyreba-
 rere end det forgængelige Guld, som dog prø-
 ves ved Ilden, i Petr. 1, 7. Visselig, Ilden er en
 haard Prøve; Visselig kunde vi meget igennemgaae
 og udholde, naar man dog levner os Samvittigheds
 Frihed, Kirkesfred; Men disse Klenodier borte, saa
 brænder Ilden, saa flammer Rue; Og da gielder det
 om, at ikke fortærer, da gielder det om, at kunde
 blive udvalgt i Elændigheds Ovn, Es. 48. Jeg er
 forsikret, at paa denne Dag, medens vi samles her med
 hentidelig Fred, for at dyrke vor Guld, ere der i det
 christelige Europa 1000 og atter 1000 Siele, som
 skulle i Kondom, og ønske at samles i deres vanhellige
 de Templer, og ønske at høre deres fordrevne eller myr-
 dede Lærere, og brænde af Længsel efter at see endnu een-
 gang den deylige Guds Dienste, medens den radbræk-
 kende Fornuftes usfrugtbare Karmen quæler enhver an-
 degtig og gudelig Tanke. Der er et Land, Andegtige!
 hvor denne Ild, antændt af Helyede, brænder, og vi
 høre lige til os Bragen af denne Rue; Hvad skal den
 Lyd sige os, uden dette Prophetens: Hører Ritsel

og den som harer bestillet det! Hvad skal dette
 lære os? Vandrer den Stund I have Lyset! Men
 lader os dog ogsaa engang bestue b) De prophetiske
 Villeder selv i deres bogstavelige Forstand, og bestue
 dem, om vi kunde, i deres heele frygtelige Majestæt. Ele-
 menterne ere Guds Tienere, og siundom hans Bredes
 høyrøstede Prædikantere. Bandet, dette venstka-
 belige flydende, som slukker det yderste af den gronne
 Eng med sine smaae snaksomme Bolger. Disse Floder,
 der komme ned af Biergene, og gaae i mange Greene
 og Bugter, krummende sig hen over de dyrkede Land-
 strækninger, ligesom fuldblodige Alarer over en sneehvid
 Tinding; Naar dette Vand vorer, naar disse Floder bli-
 ve skummande, da føre de Død og Undergang, Dø-
 læggelse og Ruiner, Frygt og Angest i deres Skold.
 Vi hørde for sye Tid siden dette Riis, hvorledes det
 ressede vort Broderskab i Morges østlige Dale; Men-
 nesker og Kvæg bortsøtes med rasende Fart, for at styr-
 tes mod Klippen; Huuse og Hytter blevne flydende som
 Skibe og Baade, dyrkede Agre dybt begravne under
 Sand og Gruus. Ach! ja! den Evige har mange Riis;
 Men hidtil har Verden intet frygteligere kiendt, end
 Bandet. Alle Omstyrrelser i Naturen, alle Virkninger
 af Storm og Orkaner, Volcaner og Jordrystelser til-
 sammentagne, behøbe sig ikke til saa meget, som den
 eene Syndflod i Noæ Dage. Men dette viide vi dog:
 at naar der skal komme en større, naar Naturens heele
 Kjonne Bøgning skal falde, naar Himmel og Jord skal
 forgaae, da skal det skee, ikke ved Vand, men ved
 Il, og dersor fører Ilden med sig, som mig syn-
 nes, noget mere guddommeligt, end ethvert andet Ele-
 ment. En klar opstigende Flamme er et himmelsk Sny,
 et Væsen, vi ikke begribe, blødt og behøligt for den stil-

Le gustende Wind, og dog maegtigt til at oplose haarde-
 ste Metaller, dog maegtigt at gisre Steenen flydende
 som Vand. Vore Legemer taale at borsre alle andre E-
 lementer, kun ikke Ilden; den holder altid i en vis Af-
 stand fra sig alt hvad som lever og drager Aande, den
 fortærer alt hvad Jorden frembringer af Vexter. Hver
 banker omsonst paa Klippens Bægg, og grundfæstede
 Fielde trodse de hvirvlende Orkaner; men Ilden kom-
 mer Biergene til at revne. Blandt Afgudsdyrkelsens
 mange Fabler finder jeg ingen mere undskyldelig, mere
 med Fornuft stemmende, mere fortryllende for det sand-
 selige Menneske, end Persernes, som tilbade Ilden.
 Overalt: skulle vi tænke os Jorden, vor store Moder,
 som et Legeme, saa maatte Ilden blive dette Legemes
 Siel. Men naar nu Naturens HErr bruger den som
 et Riis; O! hvad den da er frngtelig, hvor den slaaer
 runge Slag, og hugger dybe Saar. For denne Byes
 Indvaanere behover jeg ikke at beskrive denne Mod-
 gangs Heede som noget fremmed, i Petr. 4. Der
 leve Mend iblandt Eder, som ret godt vide, hvorledes
 det smager, at forlade Huus og Hjem, hvorledes I va-
 re til Mode, medens I saae denne usorsonlige Fiendes
 rasende Bold, hvorledes Eders bævende Tanke fulgte
 Euen ind i hvert Bærelse, og syntes, at enhver huuslig
 Glæde, I have nødt der, brændte tillige; og dog ter
 jeg sige, I endnu aldrig have set en Brand, saa frng-
 telig som den, der samler os til Andagt paa denne Dag.
 Et Slot brændte. Dette herer den Einfoldige, og
 tænker sig kun en Bygning, omrent som den, der har
 Navn av Slot i denne vor By; Men naar vi sorte
 tre saadanne, det eene over det andet, og vi etterføye 6
 saadanne tilsammen under eet Tag, saa have vi enda
 neppe Størrelsen af den i Alfe lagde Konge-Boelig.
 Den

Den var Rigernes Stolthed; Midt i Hovedsta-
 den, hvor hvert andet Huus er et Pallads mod de beste
 af vore, udmarkede sig Christiansborg saa riendelig,
 at en fremmed Rensende kunde uden Anviisning sige:
Der boer den første Mand i Landet. Kunst og
 Kostbarhed og Smag havde rigeligen prydet de tempel-
 store Gemakker. Heltenes Bedrifter og Oldtidens Hi-
 storie fandtes indvædede i Tapeterier, som om Mahle-
 rens Pensel havde Fatteret dem; Hist igien Mahleri-
 er, saa lignende Naturen, at du maaatte troe dig i Sel-
 skab med levende Fyretter, medens du endnu stod alleene
 i det herlige Forgemak. De gode blandt Landets Son-
 ner, som saae den mægtigere Monarches fremmede Ge-
 sandt optrædende første Gang paa denne Kongeborg,
 lode denne roesværdig stolté Tanke følge ham: "Nu vil
 han dog erfare, at han ikke er kommen til Hottentot-
 ternes Land, hvor intet Kunstens Mesterstykke findes,
 eller om det fandtes, ikke fredes; Han maae vel troe,
 at Konge-Boeliger ere bnygde paa Rigernes Bekost-
 ning; men han skal da ogsaa see, at Twillingrigets Kon-
 ge boer vel, og slutte deraf, at han boer blandt et Folk,
 som elsker ham, som edelmodigen bryster sig af all den
 Glands, der omringes hans Throne. Vi kunde fristes
 at misunde enhver anden Medundersaat de mangfol-
 dige Livets Bequemmeligheder, han nyder og vi sav-
 ne. Vi kunde, naar vi see Ødselhed af Pragt, spørge:
Hvortil denne Spilde? Men Monarchiets Ven-
 glæder sig i Kongens Ere; I ham have vi alle lige
 Deel, og i hans Huuses Glands, og vi taale ikke den ne-
 drige Tanke: Han kan boe som enhver anden." Nen!
 højt thronede Landets Fader i denne stolté Boelig, Ri-
 gernes Prydelse og Danners og Nordmænds Øhenslyst;

Men see, der fændtes en Ild, Gud veed hvorledes, og hvo vedste altiid, hvor den første Gnist fængede, det første Kull laae og ulmede, naar Timen, at bruge Rüset, er bestemt i den Eviges Raad. Han er dog Huusets Herre, han, som throner over den høje Skye. Flyttetid er et Vink fra ham, da nedstiger af Thronerne I Mægtige, da flygter I Fyrster paa Jordens, da sætter Enders Mund i Stov, I, som herstår over Folkene, da viger, I menneskelige Kunster! Gisrer Page med Vandet, I Jordens Sonner! og I skulle dog ikke slukke den Ild, som er et Ruis i den Vældiges Haand. Anvender Mands Kraft og Heltemod og rasse Raad, men Euen spotter af mægtige Bestræbelser. Højt brændte denne Bygnings Dronning, indtil Taarnet, hendes Hoveds Krone, faldt, indtil enhver af hendes Prydelsler vare afkledde; Den shntes at græde, Guld og Sølv, saa dræppede Kostbarheder, smelte i Asken, og inden saa Timen stod kun det usle gyselige Beenrad tilbage af usgne og forbrændte Muure; Ogsaa herde med til denne Bygning et Guds Huus, hvo som saae det, disse Begge af poleret Marmor, disse Rade af Marmor Stitier, med saa megen Yndighed prydede, og nu seer Ruinerne, Skylde Asken andagtsfulde Taarer; Han maatte nok klage med den grædende Prophete: Hvorledes er Guldet saa dumt? Det gode Kostelige Guld saa forandret; Hellitzdommens Steene ere fastede foran paa alle Gader, Begræd. 4. I Fred paa kom Kongehuuset en Bitterhed, ja en Bitterhed, og det faldt i Landsfaderens Lod at sige med Jeremia: Jeg er den Mand, som saae Elendighed ved Guds Vredes Ruis, Begræd. 3. Hører Rüset, Andægtigel og hvo der harer bestillet det, Hvad er nu mere brandfrit

frit paa denne Jord? Hvad er nu mange Øynes Vagt,
 mange Armes Styrke? Hvad er tredobbelte Muure,
 hvad er, om det var selve Klippen? Naar denne Byg-
 ning maatte falde; Hvor glemmer du nu dine kostelige
 Glenodier, hvor finder du en tryg Tilflugt for dig selv?
 Seer dig under Skjæggen af Kongelig Throne, eller gaae
 ind i det Allerhelligste, og omfavn Alterets Horn, og
 Den alting giennemtrængende Rue skal opsoge dig, skal
 finde dig, skal forlage dig, og under aaben Himmel
 skal du sande disse Kongelige Ord: Det er altsammen
 Forsængelighed og Alands Fortærelse. Lykkelig da,
 og allene derved lykkelig, om du herer til den udvalgte
 Flot, til den lille Hjord, om du er en af Guds elskeli-
 ge Born; thi da skal du ogsaa see 3) Den faderlige
 Haand, som fører Ruset. Derom Terten: Naar
 du gaaer igiennem Vandene, et jeg hos dig, og i-
 giennem Floderne, da skulle de ikke oversvølle dig.
 Naar du gaaer igiennem Ilden, skal du ikke for-
 brændes, og Kunen skal ikke fortære dig; thi
 jeg er HEREN din GUD; Jeg Jeraels Hellige
 din Beskytter. Tiden tillader mig ikke at standse
 ved ethvert Ord i denne Tertens sidste Deel. Dens Ho-
 vedindhold er: at Guds Kirke skal bevares i og under
 alle Traengster, og om den skal man altid kunde sige:
 Er ikke dette den Brand, som er rykket ud af
 Ilden? Naar den store, den sidste Brand kommer,
 endog da have Guds Udvalgte dette Eres Ord fra Kon-
 gernes Konge: Men naar disse Ting begynde at
 skee, da seer op og opløftter Eders Hoveder; thi
 Eders Forløsning stunder til. Men hvad Tildra-
 gelsen angaaer, som sammenfalder os, da har det sig

altid saa med lange fraværende, og dem, der ikke vare
 Øyenvidner. Vi kunne gisre os rigtigt Begreb om
 den Ødelsæggelse, som stede, men ikke om den som
 truede; vel om Noden, men ikke om Frelsen; vel om
 det Huus, som faldt, men ikke om dem, som blev
 staende; vel om deres Jammer, som bleve qualte i
 Luen, men ikke om Miraklet af deres Frelse, som kom
 derfra uden Skade. Noget kunde vi dog slutte, og
 Resten maae vi troe. De dhrebare Kongelige Perso-
 ner ere alle uskadde, og det maatte de blive, siger man,
 da Ulykken brod ud om den høye lyse Dag. Men fun-
 de den samme ikke ogsaa begyndt midt om Natten; El-
 ler hvo raader for, at ikke Raadsel betager ham midt i
 Vaadens Stund? Hvor mange i vor By, som Luen
 ikke berørte, hvis eget Huus ikke brændte, have ikke i
 de store Brande i et Øyeblik inddrukket den Forskrel-
 kelses Gift, som løb om i deres Aarer, nedbrød de-
 res Helbred, forkortede deres Dage? Og enda skulle
 vi ikke erkende den Fader-Haand, som her førde Riis-
 set, naar Landets Fader takker selv, og med alle Sine
 befinder sig uden Fare! Vi, som have seet, hvilke u-
 troelige Spring den himmelhøje Rue kan giore hen o-
 ver heele Byens Øvarterer; Vi bør kunde slutte
 hvad Rue det var, naar en saa uhyre Bygning paa
 engang brændte. Jeg er vis paa, det var et Riis,
 langt nok til at resse en allene nærmest kostbare Byg-
 ninger, men endog den heele Stad. Men see,
 det var en Fader-Haand, som førde det tua-
 ge Riis; og nu kneler Kongen takkende for Konger-
 nes Konge, Landets Fader for hans og vor Fader.
 Nu synes mig høre Textens Ord, saa lydende i Chri-
 stians Mund: Jeg gik igennem Ilden, den
 for-

forbrændte mig ikke, i gien nem Quen, den
 fortærede mig ikke; thi du H^Eerre er min
 Gud, du Israels Hellige er min Besfrier.
 Jeg vil ikke giøre vidt og bredt af de Syner Kongen
 saae, den Ild, som besielede alle raske Mænd til
 muelig Biestand, de mange Kostbarheder, som blev
 reddede med Livs Fare. Dette Ruis har den Art,
 det virker saaledes paa det heele Broderskab, det giør
 den Fenge dristig, den Svage stark, den Kolde
 varm, det foreener alle i een Aand til eet Maal. Og
 det er da kun Menneskeslægtens skinbarlige Afflum,
 som paa den Tid kan føle nogen anden Lyst, end den:
 at hielpe, den: at redde; og der staarer skrevet:
 Er du esterladen paa Nødens Dag, da skal
 din Kraft blive ringe, Ordspr. 24. Men denne
 fortærende Lue tænde endnu en anden Ild, og den
 er skian, og heyt brænder der, og Quens Brag skal
 tale til Riger, hvor Konger myrdes, og sige dem,
 hvad det danske Folk sører for Kongen og hans
 Huus. Denne Ild er endnu mere quiddommelig,
 end de fire Elementer; Med den vilde jeg gierne an-
 tænde hvor jeg kunde, hvor der ikke allerede brændtes.
 Jeg vilde gierne henlægge, hvor Menneskene sove,
 hemmelig Tonder til denne Ild; Jeg vilde laane mit
 Frelsers Ord: Jeg er kommen at kaste Ild paa
 Jordens, og hvor vilde jeg, at den brændte
 allerede! Luc. 12, 49. Der stode de plyndrede
 Slottets Muure, ligesom troe og uovervindelige Tie-
 nere, og tilbøde endnu deres gamle Herstekab sin hul-
 de Biestand, sine brede Skuldre, der stode de som
 skaldede Mænd, og begjæredt, om ikke, som før, en
 Kobber Hielm, dog et Dække over deres Hoveder,

at ikke Regn skulde fortære hvad Ilden havde levnet.
 Der stode de med nogene Süder og ligesom betlede,
 ikke om Silke Klæder, som før, kantede med Guld og
 Sølv, dog om et anstændigt Skul for deres Negen-
 hed, at de ikke evig skulle blive ubrugbare til Kon-
 gens Tjeneste. Ja! den Fader, der bruger Luen som
 er Riis, kan ogsaa giøre Steenene falende. Il-
 den var slukt, og strax tændtes en anden, der var og-
 saa HErrens Lue; thi det var Kierligheds Ild,
 og Guld er Kierlighed. Det danske Folk, vanmodet,
 mod Kongehunsets Formodning, og langt over alles
 Formodning, sammenfnyder til at bygge Kongen og
 hans Huus et Huus, Kongen værdige. Ikke allene
 den riige Mand satte ædel Stolthed i at give Prøver
 paa sin Rigdom, ikke allene den maadelig formuende
 Borger satlagde sig selv, ikke efter Formuen, men
 Hierterts Felelser; Ikke allene Embedsmænd kneb af
 sine indfrænkede Mund-Portioner, for dog ogsaa at
 være sin Smule Kalk til de nogene Muure, men Ar-
 bejdsmanden frembød en frievillig Told af sit Ansig-
 tes Sveed, og heele Bonde-Distrieter skreve sig for
 gandske betragtelige Summer. Undres da ikke, An-
 dægtige! at Kongen, der ligesom paa nye hyldes af
 Hierterne, udbreder sit Hierde for Guld, og takker
 ham, som har alle Menneskers Hierter i sin Haand,
 og kan bøye dem som Vandbække efter sin Villie.
 Jeg har intet Kald til at tale fra dette Sted, uden
 Guds Sag, og stundom de Fattiges. Denne Sag
 er ingen af Deelene; men jeg vanhelliger dog ikke
 Stedet, naar ja siger: at dette nu ogsaa er blevnen
 Norges Eres Sag, at Kong Christian den 7de
 ogsaa er Norges Konge, og at Nordmænd aldrig no-
 gensin-

gensinde have veget for de Danske i nogen ædel Daad,
og jeg skulde vantrives her, om jeg tænkte, at Ver-
gensere vare mindre Nordmænd, end andre. Kun-
de maaske den strænge Philosophie have Indvendin-
ger mod den Ild, som sees brændende i danske Pa-
trioters Hierter; kunde den i sit folde Sprog
sige os, at ved saadan Ild skulde tusinde armie for-
frosne og nedslidende været kraftig husvalede; saa var
det dog kun en iscariotisk Anmærkning over Kierlig-
heds Nardus, lig den Joh. 12, 6; saa var det dog
Niddings Værk, at ville slukke saa skøn en Ild,
hvor den antændes af sig selv; thi man graver siden
i den evige Aske, og finder ikke en Gnist, brugbar
hverken til Gavn eller Hæder. Men fornemmelig
hører Riiset, og seer, hvilken faderlig Haand der
førde det; Kysser denne Haand med sennig Erefrygt,
og beder tillige: HErr! straf os ikke i din Vre-
de, og tugt os ikke i din Grumhed! Ilden var
et Riis, lad vor Bon blive en Ild, medens vi bede
for Landets Fader, for Rigernes Fred, for Fred over
hver ørlig Mands Huus og Hjem, for Fred over
den Fattiges Hytte. Vor Lov og Tak stige højt, som
Luen, op til den Fader, som midt i Straffen tænkte
paa Mistkundhed, som sagde til den ødelæggende Pla-
ge: Hidtil skal du komme, og ikke længere!
Beder Ild ned af Himmelnen, til at opglede vor Bon-
og Tak-Offer, til at smelte Hiertetne ogsaa her under
Kuldens Himmelregn, at der ogsaa maatte komme
Guld fra Norden! Kommer! lader os tilbede,
lader os bøye Knæ for HErrens Ansigt,
som os gjorde !!!

